

Submarino

Lys i mørket? Af Jes Nysten

Submarino er betegnelsen for en særlig torturmetode, hvor man tvinger personens hoved under snavset vand og holder hovedet nede indtil kvælningensgrænsen. Thomas Vinterberg har med denne film skabt en af sine allerbedste og mest troværdige skildringer af mennesker, der må kæmpe for at holde hovedet oven vande.

Når man har set filmen (eller læst forlægget af Jonas T. Bengtsson) forstår man til fulde det oplagte i at sætte "Submarino" som overskrift for historien. Ikke blot kan man som tilskuer føle, at man bliver trukket ned i snavset og dårligt kan få luft, men afgørende er, at det er et dækkende billede på personernes situation: De tumler bogstaveligt talt rundt i tilværelsens mest snuskede brakvand og forsøger febrilsk at få hovedet oven vande i håb om at mærke bare lidt ægte liv.

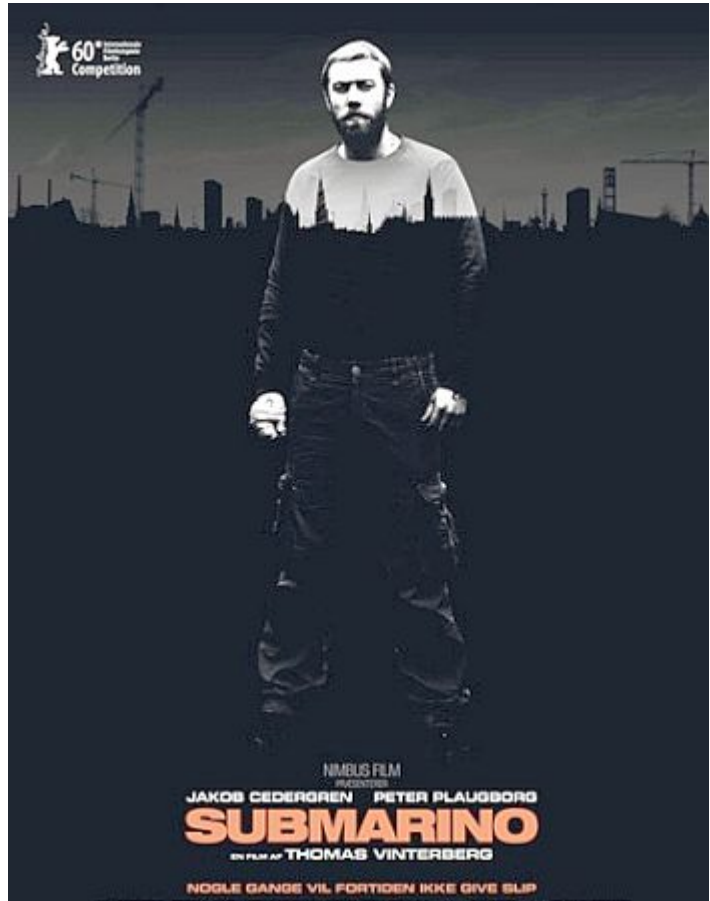
I en intens og rystende prolog møder vi to halvstore brødre, der forsøger at manøvrere i et liv med en totalt alkoholiseret mor og en lillebror, som de efter bedste evne forsøger at tage sig af. Midt i afmagten bliver der dog plads til en smuk og livfuld scene, hvor de to drenge med et skinnende hvidt klæde skaber en kirke, hvor de døber den lille.

"Og lyset skinner i mørket". Men mørket får alligevel magten, for en aften da drengene forsøger at få et lille pusterum fra livets fortrædeligheder ved hjælp af moderens vermouth, dør lillebror. Vi springer ca. 20 år frem, hvor vi møder de to brødre igen. Det vil sige, vi får fortalt deres historie i to parallelle forløb, hvor de kun mødes i få, men afgørende øjeblikke. Vinterberg understreger finurligt det skæve og uforløste forhold imellem dem ved at lade de ellers parallelle forløb være asynkrone.

Storebror Nick henslæber sit liv med øl, styrketræning og lidt sporadisk trøst hos en kvinde, der bor på samme pensionat i NV-kvarteret. Han har øjensynlig levet et voldeligt og udsigtsløst liv, der er ved at tage livet af ham. Lillebror, han har ikke noget navn i filmen, bor alene med sin søn, en dreng, som han vitterlig elsker og vil alt godt, men som alligevel bliver et offer for hans stofmisbrug. Han er et sølle pjok, der har mistet den sidste kampgejst og enhver realitetssans.

Omkring disse to brødre optræder en række af ligeså forkrøblede eksistenser, der er med til at give et billede af et liv i Danmark, der ikke ligefrem optræder i diverse turistbrochurer.

Vinterberg er heldigvis ikke ude i en mission: Han hverken ynker eller sentimentaliserer, han skildrer med overbevisning og varme livsbetingelserne for to brødre, hvis liv ikke blev en frisættelse, men en fastholdelse af det, de ihærdigt ville fri af fra barnsben af. Filmens får ikke mindst sin styrke fra den energi og indlevelse, skuespillerne lægger for dagen. Igen viser Vinterberg sig som en blændende

personinstruktør. Helt ud i de små biroller står figuren klart og troværdig. Selv broderens lille søn rammer tonen fint. Mest imponerende er imidlertid Jacob Cedergren i hovedrollen som den martrede Nick. Nuanceret og med stort fysisk nærvær emmer han af indestængt vrede, men også stor sårbarhed. Der er noget af en ung Marlon Brando over ham!

“Lyset skinner i mørket”, og mørket fik magten, men alligevel: Mørket kan ikke helt tilintetgøre lyset! Filmens undertone af protest, af vilje til - trods alle odds - at bringe lidt menneskelighed og lys ind i dette mørke har tydelige 'kristne' træk: Parallellen mellem lyset i prologen, der skabes af det lagen, drengene laver en kirke af, og den sidste scene i kirken, hvor Nick sidder ved siden af broderens søn til begravelsen af broderen, hvor også lyset bliver meget nærværende. Men også den beskidte og blodige bandage, som Nick har om hånden, og som gennem hele filmen er et symbol på hans smadrede liv, bliver til sidst udskiftet med en helt hvid ren bandage. Netop med denne 'rensede' hånd rækker han ud efter broderens søns hånd til sidst i filmen.

Vinterberg har skabt en paradoksalt lys og nådefuld film midt i en brutal, nådesløs virkelighed, som er ligeså dansk som din og min!

Filmfakta

Danmark 2010 – Instr.: Thomas Vinterberg – Manus: Thomas Vinterberg, Tobias Lindholm efter roman af Jonas T. Bengtsson – Medv.: Jakob Cedergren, Sebastian Bull Sarning, Mads Broe Andersen, Peter Plaugborg, Patricia Schumann, Dar Salim, Gustav Fischer Kjærulff – 110 min. – Tilladt for børn over 15 år – Biografpremiere d. 25/3 2010 – Udlejning/presserbilleder © Sandrew Metronome (CVLI)

Links

<http://www.cinemazone.dk/review.asp?id=7220&area=3>

<http://www.philm.dk/Movie/Detail?id=1636>

<https://www.eyeforfilm.co.uk/review/submarino-film-review-by-david-graham>